

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(XIV.)

A Tsászári és Királyi Felség' Kegyelmevel
 Indult B. TSBÖL Kedden 17. Februáriusban. 1795.

Eddig csak azon panaszkodtunk, hogy Angliából nem vehettyük az Ujjságokat. Most pedig az a bajunk, hogy már 3-dik posta-naptól fogva nem látunk, a' vizeken való jégnek meg-indulása miatt, sem német sem egyéb idegen leveleket. — Tehát mit csináljunk? — bötöljünk.

A' Gróf Klerfétül jött hir-adások Februárius 2-dikáig szolgálnak. Ezekből láttyuk, hogy a' Szövet éges seregektől oda hagyatott *Belga* vidékek, az 1787-dik esztendei Revoluzió-beli Constitúziót állítván vizsgálja, a' *Hollandus* nép mindenütt a' Szabadság mellé állott, és magát a' *Frantziák' baráttyának* és *szövettségessinek* lenni ki-jelentette.

„Az *Anglus* seregek, mint-hogy a' sok strapápatziák miatt erősen el-nyomorodtak, magokat a' szükséges nyugalom végett, az *Emis* vize megé

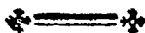
vonták vízfsza; kiknek, Januarius' 28-dikán, a' több Német, u. m.: a' *Hafsus*, és *Hannoveránus* seregek is, utánok mentenek; mellyre hasonló-képpen, rész fzerént a' nyugodalomnak izükséges-vólta, rész fzerént pedig az ő élelmek'-beli fogyatkozások adott alkalmatosságot. A' Báró *Alvintzi* népe még ekkor, a' maga előbbeni helyyin, u. m.: *Véselen* álló *Emmerichnél* feküdt. „

„A' jég-menés a' *Rénus* vizin Jan. 28-dikán este meg-indulván, a' jég sok helyyeken meg-tojúlt, és áradást okozott, melly miatt a' partok körül némelly helyyek tetemes kárt vallottanak; de a' melly mi felöllünk nem olly nagy fogott lenni, mivel Gróf *Klerféhez* még semmi jelentés nem érkezett iránta: túl felöll ellenben olyan káros áradások lettek, hogy az ellenség némelly helyyeken 2 orányi távolságra is vízfsza kéntelenítettett a' maga poszttyait a' part mellől vinni. „ — (Ez eddig a' Gróf *Klerfe* híradása.)

Más Német levelekből olvassuk, hogy a' *Lahn* vizén Jan. 27-dikén indulván-meg a' jég, *Lahnstein* mellől vagy 17 hajókat, magával együtt el-ragadott. (ilyen híreket ez után többeket is fogunk venni.) A' *Rénus* mellett fekvő minden seregekhez rendelések érkeztenek, hogy az áradásoknak alkalmatosságvával kiki mitsoda helységekre vegye magát. — A' *Pruszus* seregek mind *Máintzon* álló fognak a' *Rénus* mejjékein meg-szállani. — *Máintz* alá még eddig 12 fontos ágyuknál nagyobbakat nem hoztanak a' *Frantziák*. Meg-válik, a' *Merlin* vízfsza érkezése mitsoda változást fog itt a' hadi munkákban okozni.

Laubenheimban, egy orányi távolságra *Máintztól*, a' házaknak le-tépésiben foglalatoskodván valami *Frantziák*, az ő Generálisok nem akarta nékiek a' házak' le-tépésit meg-engedni, melly miatt öszve vesztek, és egy-más-közzül valami 20-szig valót meg-öltének. Az oskola házat és a' templomot tsak ugyan le-fedték.

A' *Strafsburgnál* öszve gyült *Frantzia* seregeknek femmi ujj mozdulásaikról nem tudósittatunk. — *Véselnél* is tsendeség vagon. — Hogy a' *Convent*,

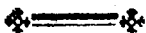

tésivel együtt még ma dél előtt magok le-tehetik; hogy a' fegyvernek töllök való el-fzedésire ne kellesék erőszakos eszközöket elő venni. Az után egy előre való Polgári országlás-formáról kell gondoskodnunk. Ennek el-intézése végett, minden lakosok meg-hivattatnak, hogy ma dél utáni 2 orakor a' nagy Templomba gyűljenek öszve, a' hól az arról való plánum elejekbe fog terjesztetödni. Azon közben minden tisztviselők, a' kik valami ellenkezö rendelést nem vesznek, meg-intettetnek, hogy posztyaikon maradván, a' tsendefségnek fenn-maradásán egész a' lehetőségig munkálódgyanak. Egyszersmind, a' személyes és tulajdonra nézve való bátorságos meg-maradást is igéri a' fegyveres Polgárság. Így történt *Hárlem* várofsa' Polgárjainak gyűlésiben, Jan. 19-dikén, 1795-ben.,

„Dél után, a' fel-gyülekezett nép az előre való Igazgató széket meg-erősítette. Itt mindenek Frantzia kokárdát viselnek, és a' 'szabatság' fája a' pia-tzon fel-állítottott.

Zwollból írják — hogy a' *Genti* és *Namuri* Püspökök, a' kik a' Frantziáknak *Austriai Belgium-ba* való bé-nyomulások után, *Hollandiába* vették völt magokat, Jan. 23-dikán ott útaztanak légyen *Gröningen* felé kerefsztül, s-több más fő szaladó személyek is mentenek ott *Zwoll* várofsán kerefsztül. — A' beteg *Anglusok* közzül, az alatt, hogy *Zwollban* meg-szállottanak, sokan haltanak-meg. Egy pár nap alatt 30-tzat temettenek-el közzüliök. — A' Frantziáknak *Hollandiába* való meg-érkezések által sok fogoly *Hollandus* Pátrióták nyerték visszfa szabatságokat.

Rotterdámban egy 120 ezer forintót érö gabona magazinomot hagytak az *Anglusok* hátra. *Texelhez* pedig, 35 más hajókkal együtt, mellyeken Ts. K. ágyúzó szerek is völtanak, egy olyan *Anglus* posta hajót is szoritott oda a' jég, mellyen fok kézf pénz völt. A' *Leck* vizin 40 minden féle kézfűlekkal rakott hajókat hagytak hátra az *Anglusok*. A' miéink *Arnheimban*, a' mi eleségeiket el nem hozhatták, el-égették, és egy puskaporos magazinomjokat a' vízbe vetették, hogy az ellenség kezire ne akadgyanak.

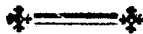
A' 28-dik Januariusi *Zwoll*i levelekből láttyuk azt is, hogy már a' mint hallatik *Gröning*en várofsa is Követtséget fogott küldeni a' Frantzia Biztosokhoz, hogy magát fel akarja adni; és úgy ítélnék, hogy mind *Gröning*en tartománya, mind pedig a' még el nem foglaltatott több *Szövetséges Belga* vidéke, a' Frantziákhoz fogják magokat tsatolni. *Oberisselbe* ugyan még telyefséggel nem nyomúltanak által a' Frantziák; de az a' vélekedés, hogy nem sokára az *Ems* vizinek a' tengerbe való szakadásáig minden helységeket el-foglalnak.

*Lingen*ből az *Ems* partyáról így irtak Jan. 28-dikán: — „

„Az *Ánglus* seregek valami 4 vagy 5 ezeren, nagy számu nehéz ágyukkal együtt, töllünk egy fél-orányi távolságra az *Ems* vizin lévő által járóhoz meg-érkeztenek; a' sok kereftül útzok miatt olly nagy a' zürzavar, hogy útzani is alig lehet. Az ide hozatott betegek számára, a' Reformátusok' és Auguftína vallásuk' templonjai, s-az oskolák' épületei adattak által. Az *Ánglusok'* betegjei nyomorúltul néznek-ki. Kezeiket és lábaikat a' hideg meg-vette, és ma sokan meg-hóltanak közzüllök. Az *Ánglusok'* zsoldgyán lévő *Emigráns* Hufzárók is itt mentenek kereftül. A' zürzavar ezen feregek között ollyan nagy, hogy ma némelly katonák érkeztvén ide, Regementyeiket keresték, nem tudván, hól hagyták-el azokat.

A' 28-dik Januariusi *Münsteri* levelekből láttyuk, hogy az *Austriaiak* közzül a' *Kinszki* Könnyü Dragonyofsai, oda visszsa érkeztenek, a' melly szerént a' Tsászári seregek, a' mellyek *Hollandiát* oda hagyták, a' *Lippe* vize mejjékeire fognak takarodni.

*Osnabrück*ből Jan. 28-dikán. — „Ez a' mi Püs-pöki megyénk a' táborozásnak végivel még sokat fog fzenvedni; és a' város annyira el-telve vagyon már, lovakkal, emberekkel, és bagázsiával, hogy mindenek ki-jut belölle a' maga része. -- Vagy 4 napoktól fogva az *Ártéziai* Gróf (a' 16-dik *Lajós* kisebbik testvére) is itt vagyon, hanem rövid időn *Pyemontha* fog

menni. Az *Anglusok* itt az *Osnabrucki Püspökségben*, a' *Hafsusok* és *Hannoveránusok* pedig a' *Münsteriben* szállanak meg. Az *Auszriaiaknak* hadi szállása *Münster* várofsába tétetik által. — A' *Frantzia Emigránsoknak* további itt maradások megtiltatott.

Azt kezdik erőfsíteni, hogy a' *Hollandiai Helytartó*, erővel kéntelenített legyen a' maga hivataljairól való lemondásra.

Berlinből Jan. 31-dikén. — „Minekutánna *Hollandiából* ide semmi hírek néhány napokig nem érkeztenek, és ezért a' *Helytartói Familiának* állapottya nyughatatlanságot kezdett volna okozni, végre a' hoszfzas bizonytalanságnak egyfzeriben vége szakada. Annak a' híres *Tengeri Vezérnek Kinsbergenek* bátorsága és elme-beli jelenvalósága által, a' két *Hertzeg Afzfzonyok* a' *Süderseen* fzerentsésen keresztül verekedtenek, és *Emdenbe* megérkeztenek. Innen maga a' *Helytartó Hertzeg Afzfzony Braunschwájgba*, az *Örökös Hertzegné* pedig ide *Berlinbe* vártnak.

Irattatott vólt, hogy a' *Spanyol Követ, De-Corral, Hágából Hamburg* felé vévén úttyát, a' *Hollandiai* fzeleken fel-prédáltatott volna. A' *Hamburgi* ujságban olvastatik most egy jelentés melly által az említett Követ, ennek a' hírnek mint költeménynek, ilyen szavakkal mond ellent: — „Az a' hír, hogy én *Hágából Bréma* felé jövén, papirofsaim és egyéb portékáim fel-prédáltatódtnak volna, nem igaz. Nékem az én útamban semmi akadályom nem vólt, azon kívül, a' mi magát el-kerülhetetlenül elő adgya, ha az ember két tökéletes hátrálásban foglatoskodó táborokkal, és ezeknek bagázsiájival izembe találkozik. Söt irántam, valamint maga *Generál Wallmoden*, így szintén az *Anglus* tábornak minden tisztjei, a' kikkel találkoztam, illendő figyelemmel viseltetnek. „

Frantzia Ország.

Jan. 26-dikán egy második hir-adás olvastatott fel a' *Conventben*, mellyet a' *Frantzia Biztosok* Jan. 22-dikén indítottak-meg *Amsterdamból*, és a' mellyben arról tesznek jelentést — hogy valamint *Hollan-*

dia' tartománya, úgy egész *Utrecht* és *Geldria*, magokat feladták — hogy ezen változások után, *Ge-trüidenberg*, *Willemstadt*, *Gorcum*, *Dordrecht*, *Bréda*, s-a' több városok, mellyeket a' Frantzia seregek hátok' mege hagytanak vólt, capituláltak — hogy a' nagy hideg ugyan még mind tart, de a' Győzdelmesek' kedve és bátorsága femmit nem tsökken, s-több e'-félék.

Ámsjerdámnak meg-vétele, a' Frantzia *Ásigináták'* betsit fel-emelte, és reméllik a' *Párisi* levelek, hogy ezen történet, az élelemnek s-egyéb portékáknak drágaságát is, éppen ilyeu mértékben le fogják szállítani.

A' fokáig fogságban nyavalygott Frantzia Generálisok közbe tartozik Hadi-Minister *Serván* is, a' ki közelebből nyerte vizsza szabatságát.

Az a' Királyi vérből való Printz *Conti*, a' ki a' Convent Decretoma szerént egy idővel ez előtt *Párisból Mársiliába* számkivettetett vólt, a' mint írják, olyan nagy szegénységben él ott, hogy tsak egy jó láb-belije sintsen.

Nantesből ilyen hír-adás indúlt *Párisba* Jan. 15-dikén. — „*Büreau*, a' kit a' Nemzeti Biztosok innen *Nantesből* a' *Vendébe* küldettenek vólt, már vizsza érkezett, és azt az ujjságot hozta — hogy a' Rébellisek' fő Vezére *Charette*, magát, a' Nemzeti Képviselők ajánlásaira, meg-adgya, — egy más Rojálista csoport, a' mellynek egy nevezetes vezérje vagyon, hasonló hajlandoságot mutat — s-hogy tsak éppen egy *Stofflet* nevü Generális, kinek vezérlése alatt egy idegenekből álló sereg vagyon, nem akar az egyezésből telyefséggel semmit tudni. *Büreau* igen nagy veszedelmek között verekedett bé addig a' helyig, a' hol ez a' *Stofflet* fekszik. — *Charette*, a' ki a' *Vendei* minden valóságos lakosokkal együtt a' békefséget óhajtya, arra ajánlotta magát, hogy seregit, a' Respublika seregeivel egyesíteni fogja, és ezekkel együtt maga is szembe fog *Stofflettel* szállani. A' Respublika' seregei már most erőfisen várják a' Rojálisták' vidékeiről az eleséget, a' hol nagy bővség vagyon. A' *Choucnok*, azért hogy apró csoportokban imitt-amott el-széledve vagynak, leg több dólgot adnak.

Az a' *Dühem* nevü Generális, a' ki egy ideig *Köln* városában volt őrizetén, közelebről olyan parantsolatot veszen a' Conventtől, ha y egy más feregnek vezérlésire induljon *Brestbe*. Ő, semmitől nem tartván, meg-indul, de alig erkezik meg *Achenbe*, hogy meg-fogatik, és egyenesen *Párisba* indittatik. Némellyek azt gondolják az ő bűnnek lenni, hogy a' népen adót szedett légyen fel a' maga számára. Mások azzal tartanak, hogy a' *Német* Generálisokhoz igen gyakran küldözte által a' Dobosokat, és ez által esett abba gyanuba, mint-ha rosz fát rakna a' tűzre.

Barrer, *Collot*, *Billód*, és *Vadier*, a' kik még proceffus alatt vagynak, már egy második jelentést is téttenek a' nép között közönségsé, mellyben magokat egészízen az égre magasztalják, és minden jót, a' mi csak a' *Roberespier*' idejiben történt, magoknak tulajdonítanak.

Még a' Conventben is vagyon egy *Dühem*, a' ki közelebről az *Abtájba* küldtetett 3 napi árestomrá, azért hogy a' Conventet méltatlan szavakkal illette, a' többek között ezt is mondván: *várjatok, mert nem sokáig tart a' ti urasagotok!* — e' mellett, *Rojálistussal* és *Aristocratismussal* is bátorzkodott vádolni a' Conventet. A' veszekedés e' felett volt: hogy a' *Hollandiába* küldtetendő Nemzeti Biztosokat millyen ki-fejezés alatt kell meg-indítani? így e': *Hollandiába?* vagy pedig: az *Északi Armáda-hoz* rendeltetett *Biztosok?* — *Dühem* elő hozta *Dü-muriert* is, hogy ő is, mikor *Belgiumban* tsinálta azt, a' mit tsinált, magát *Belgiumi Generalisnak* nevezte. Utoljára az állott-meg, hogy a' *Hollandiába*, küldtetendő *Biztosok*, se ne *Hollandiai*, se ne az *Északi tábornál*, hanem a' *Hollandiában* fekvő *se-regnél* lévő *Biztosoknak* neveztesenek.

A' *Pyrénéumi* Frantzia tábor, mind jobban-jobban ostromolja *Rosas* várát, sőt annyira nyomul elő felé, hogy a' *Spanyolok* már *Barcellonának* meg-támodtatásához is készen kezdik magokat tartani: hanem a' föld-népe is igen szorgalmatosan készíti magát az ország' oltalmazásához, mellyben, *Papok*, *Klástromok*, *Nagyok*, *Gazdagok*, mindenek, egy főmán részt vesznek.